

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

СУЧАСНА ПСИХОЛОГІЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Присвячено Всесвітньому дню психічного здоров'я
(World Mental Health Day)*

10 жовтня 2025 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції
**СУЧАСНА ПСИХОЛОГІЯ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Присвячено Всесвітньому дню психічного здоров'я
(World Mental Health Day)

10 жовтня 2025 року

Видавництво
«Юридика»
2025

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Аракелян Мінас Рамзесович**, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія»

Члени редакційної колегії:

ЦІЛЬМАК Олена Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

АФОНІН Дмитро Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

БУДЯЧЕНКО Ольга Миколаївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ГУРІН Руслан Сергійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ДЖЕЖИК Ольга Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

САМАРА Ольга Євгенівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ТАТЬЯНЧИКОВ Андрій Олександрович, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ШМАЛЕНКО Юлія Іванівна, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за достовірність матеріалів та фактів, унікальність тексту тез та дотримання вимог академічної доброчесності, несуть автори

Сучасна психологія: виклики та перспективи : збірник матеріалів С91 Всеукраїнської науково-практичної конференції / за заг. ред. М. Р. Аракеляна. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. – 262 с.

ISBN 978-617-8574-65-9

DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.30918>

Збірник матеріалів підготовлено за доповідями учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої Всесвітньому дню психічного здоров'я (м. Одеса, 10 жовтня 2025 р.).

УДК 159.9'6(062.552)

© Автори, 2025

© Національний університет

ISBN 978-617-8574-65-9

«Одеська юридична академія», кафедра психології, 2025

Третьякова Тетяна Миколаївна
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри психології
Національний університет «Одеська юридична академія»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2552-5850>

Лелюк Анастасія Сергіївна
магістрант ОП «Психологія»
Факультету психології політології та соціології
Національний університет «Одеська юридична академія»

DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.30932>

ЗДАТНІСТЬ ДО ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ

Актуальність теми зумовлена зростаючою роллю підприємництва у розвитку економіки та суспільства. У сучасних умовах саме підприємницька діяльність сприяє створенню нових робочих місць, інновацій, підвищенню конкурентоспроможності та соціальній стабільності [2, с. 72–73].

Здатність до підприємництва розглядається не лише як економічна, але і як психологічна характеристика особистості, що включає ініціативність, відповідальність, креативність, мотивацію до успіху й уміння приймати ризиковані рішення. Вивчення психологічних аспектів підприємницької здатності є важливим для формування ефективних моделей професійного саморозвитку. Для аналізу професійного успіху особистості, необхідно звернутися до її онтогенезу і починати діагностику та розвиток задатків із самого дитинства [1, с. 87–91].

Період професійних заходів для дітей орієнтовно починається із 14-ти років. Початком даного вікового періоду припадає на 9 клас, коли стоїть шлях чи далі навчатися у загальноосвітньому закладі чи вступати до закладів професійної освіти. У 10-х та 11-х класах більш гостро постає питання вибору майбутньої професії. Саме для більш точного та легшого вибору майбутньої спеціалізації підлітків існує професійна орієнтація.

Дослідження, які стосуються моїх бакалаврського та магістерського проєктів, сфокусовані на профорієнтаційні заходи

у загальноосвітніх закладах. У бакалаврській роботі я дослідила, що підлітки в даний час обирають професії, які пов'язані із творчістю або підприємницькою діяльністю. Проводжуючи свої дослідження, я вирішила сфокусувати увагу на підприємницькій діяльності та розробити дослідження, під час якого будуть більш точно діагностуватися задатки до підприємництва.

Для дослідження використовувалися три валідних методики: тест на емоційний інтелект (Н. Холл), методика Шуберта: діагностика ступеню готовності до ризику та тест Белбіна. Також було розроблене авторське анкетування, для підкріплення результатів методик. Для вирішення завдань та досягнення поставленої мети використано наступні методи дослідження: теоретичні (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, систематизація наукової літератури); емпіричні (психодіагностичне тестування, бесіда, опитування, графічна та таблична інтерпретація отриманих результатів); кількісної обробки даних (статистична обробка даних за допомогою програми Microsoft Excel).

Результати авторського анкетування показало, що вцілому пройшли тестування 51 людина, із них 49 % дівчат та 51 % хлопців віком від 14 до 18 років. 39 % респондентів відповіли, що пробували вже щось створювати або продавати, отже, майже дві п'ятих опитаних мають первинний підприємницький досвід. Це свідчить про наявність серед учасників вибірки потенціалу до самореалізації у сфері підприємництва, прагнення до ініціативності та практичне розуміння процесів створення продукту чи послуги. 31 % опитаних стверджують, що підприємцем може стати будь-хто, якщо захоче. Це свідчить про наявність у частини респондентів установки на досягність підприємницького успіху. Така позиція відображає віру в особисті можливості, активну життєву позицію та орієнтацію на саморозвиток.

Якщо зробити умовний рейтинг на відповідь щодо важливих якостей для підприємця, то отримаємо наступні результати (Рис. 1. «Піраміда якостей»):

Проаналізувавши отримані статистичні дані згідно тесту Белбіна, можна зробити висновок, що найбільшу частку серед респондентів становлять «Реалізатори» (21 %), тобто ті, хто здатен ефективно втілювати ідеї в життя, орієнтований на практичну діяльність і досягнення результату. Це свідчить про високу активність, організованість і націленість на дію серед опитаних. Другою за чисельністю групою є «Координатори» (17 %), що вказує на наявність серед

учасників дослідження осіб з лідерськими якостями, здатністю до управління, комунікації та організації командної роботи. (рис. 2. «Результати тесту Белбіна»).

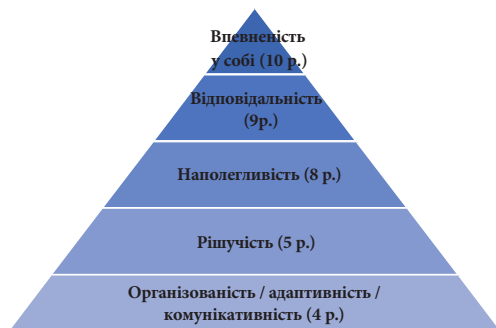

Рис. 1. «Піраміда якостей»

Рис. 2. «Результати тесту Белбіна»

Загалом результати показують, що серед респондентів переважають практично орієнтовані, організовані та ініціативні особистості, що створює сприятливе підґрунтя для ефективної командної роботи та реалізації підприємницьких чи проектних завдань.

Згідно результатів тесту на емоційний інтелект Н. Холла, провідним компонентом у підлітків найкраще розвинене розпізнавання емоцій інших людей (52 %), а також емпатія (19 %) і самомотивація (18 %)

(Рис. 3. «Тест Холла»). Це свідчить про їхню здатність розуміти емоційний стан оточення, співпереживати та підтримувати міжособистісні стосунки. Такі якості є важливими для ефективної комунікації, соціальної адаптації та формування командних навичок.

Найпроблемнішим компонентом є керування своїми емоціями (0 %), якщо бути точнішими, то -0,099 бали. Це свідчить про відсутність навичок самоконтролю й регуляції емоційних реакцій, що може ускладнювати конструктивне спілкування, прийняття рішень у стресових ситуаціях і загалом впливати на емоційну стабільність підлітка. В цьому віці емоційна сфера ще формується, а самоконтроль і навички регуляції почуттів недостатньо розвинені.

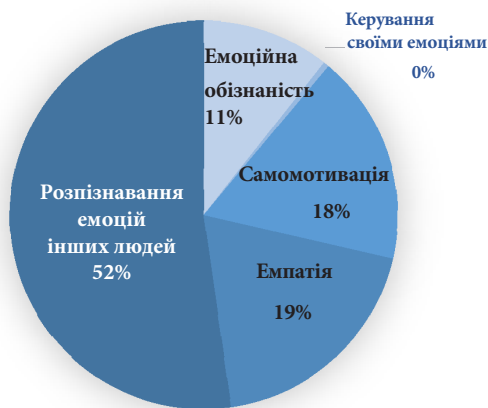

Рис. 3. «Тест Холла»

Результати методики Шуберта мають низькі значення (Таб. 1. «Методика Шуберта»):

Таблиця 1

«Методика Шуберта»

Середній результат	2,5 бали
Найменше значення	-5 балів
Найбільше значення	12 балів
Мода	0 балів

Середній результат опитуваних (2,5 б.) свідчить про те, що респонденти занадто обережні. Найчастіше підлітки вагалися, що відповісти, тому і вибирали відповідь «0». Найбільше значення (12 б.), згідно ключа методики, відноситься до категорії середнього значення. Підлітки не схильні до ризику, бо їм бракує життєвого досвіду, впевненості у власних силах і страху перед можливими невдачами.

Отримавши результати за допомогою лінійної кореляції Пірсона, використавши таблицю критичних значень, можна узагальнити позиції, які мали найбільш точну кореляцію:

1. «Дипломат» та «Емоційна обізнаність» на 1 % рівні. Зі зростанням рівня емоційної обізнаності підвищується й схильність особистості діяти виважено, толерантно й з урахуванням емоційного стану інших людей. Такий результат указує, що емоційна компетентність є важливою основою розвитку дипломатичності, оскільки вона сприяє ефективній міжособистісній взаємодії, зниженню конфліктності та формуванню конструктивних стратегій спілкування.

2. «Фахівець» та «Готовність до ризику» на 1 % рівні. Такий зв'язок може пояснюватися тим, що справжній фахівець краще оцінює можливі наслідки своїх рішень, має розвинене аналітичне мислення і не боїться виходити за межі стандартних підходів для досягнення ефективних результатів. Високий рівень професіоналізму сприяє більш зваженому та впевненому ставленню до ризику в діяльності.

Отже, згідно із результатами тестування у підлітків найбільше розвинута емпатійна здатність та більше яскраво вражені реалізаторський потенціал. Якщо говорити про здатність підлітків до підприємницької діяльності, то необхідно звернути увагу на меншість респондентів та проаналізувати кожного учасника окремо.

Список використаних джерел

1. Карамушка Л. М. Організаційна психологія. *Економічна психологія* № 1 (25). С. 87–91.
2. Сидоров О. А., Фісуненко Н. О., Альошина Т. В., Фоменко А. Є. Стратегічний менеджмент. Дніпро : Арт-Прес, 2024, С. 72–73.

Ключові слова: підприємницька діяльність, задатки, підлітки, професійна орієнтація.

Keywords: entrepre neurial activity, aptitudes, teenagers, professional orientation.

Татьянчиков Андрій Олександрович Коршак Ольга Володимирівна ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ.	173
Татьянчиков Андрій Олександрович Скалозуб Олександр Васильович ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ В МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИХ КОМАНДАХ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.	176
Ткаченко Каріна Русланівна ЗВ'ЯЗОК МІЖ ЯКІСТЮ СЛУХУ ТА РІВНЕМ ТРИВОЖНОСТІ У МОЛОДИХ ДОРОСЛИХ.	179
Тодорцева Юлія Вікторівна ПРОГРАМА ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЖІНОК СЕРЕДЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.	184
Тодорцева Юлія Вікторівна Бритвина Ірина Олександрівна ВПЛИВ ЕСКАПІЗМУ НА ПСИХОСОМАТИЧНИЙ СТАН ЖІНОК.	187
Третьякова Тетяна Миколаївна Лелюк Анастасія Сергіївна ЗДАТНІСТЬ ДО ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ.	190
Удоденко Ярослава Володимирівна Рєпнова Тетяна Петрівна ВПЛИВ ТРАВМАТИЧНИХ ПОДІЙ НА ФОРМУВАННЯ СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ.	195
Ульянов Вадим Олексійович Малиновська Марія Дмитрівна ОСОБЛИВОСТІ КОГНІТИВНИХ ФУНКЦІЙ ПАЦІЄНТІВ З РІЗНИМИ ПСИХІЧНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ.	199
Федорішко Анастасія Дмитрівна ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА САМООЦІНКУ.	203
Цільмак Олена Миколаївна Телегіна Ірина Вікторівна ПРОФЕСІЙНА ДЕФОРМАЦІЯ ПСИХОЛОГА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ.	208
Шмаленко Юлія Іванівна Бондарчук Іванна Костянтинівна ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ КОНФЛІКТІВ У МІЖОСОБИСТІСНІЙ ВЗАЄМОДІЇ ОСІБ З НАРЦИСИЧНИМИ РИСАМИ ХАРАКТЕРУ.	211